

VVD vienotie vērtēšanas kritēriji IVN pārkāpuma gadījumā

Valsts vides
dienests

KRITĒRIJS	APSVĒRUMI	APSVĒRUMU JĒGA
PIEĻAUJAMĪBA	<ul style="list-style-type: none">• Vai darbība ir vispārēji aizliegta• Vai šādai darbībai teorētiski varētu tikt izsniegta atļauja (ja būtu veikta ietekmes uz vidi novērtēšana vai saņemti nosacījumi)	<p>Noskaidrot, vai darbība pēc būtības vispār būtu pieļaujama, ja tā tiktu veikta likumīgi.</p> <p>Darbības aizliegums saistīts ar kādu augstāku aizsardzības mērķi, kas pārkāpuma gadījumā tiek būtiski aizskarts.</p>
VIDES JŪTĪGUMS	<ul style="list-style-type: none">• Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, mikroliegumi• Īpaši aizsargājamie biotopi un sugas• Aizsargjosla• Ainaviski un kultūrvēsturiski nozīmīgas vietas, rekreācijas funkciju nodrošināšana• Apdzīvotu teritoriju tuvums	<p>Novērtēt, cik ekoloģiski, ainaviski vai sociāli jutīga ir teritorija, kur veikts pārkāpums.</p>
KAITĒJUMA KOMPLEKSUMS	<ul style="list-style-type: none">• Ietekmes skartās teritorijas lielums• Savstarpēja ietekme ar citām darbībām (slodzes palielināšanās)• Vides kvalitātes pasliktināšanās, normatīvu pārsniegumi (piem., gaisa, ūdens, trokšņa līmenis)• Radīts piesārņojums vai atkritumi• Radīts avāriju un nelaimes gadījumu risks	<p>Raksturo ar pārkāpumu veiktās darbības mērogu un tās mijiedarbību ar apkārtējiem faktoriem.</p>
KAITĒJUMA ILGUMS UN ATGRIEZENISKUMS	<ul style="list-style-type: none">• Īslaicīgs, pārejošs, periodisks, ilgtermiņa, paliekošs• Dabas resursu un vides kvalitātes atjaunošanās spēja, ilgums, nepieciešamās pūles	<p>Noskaidrot, cik ilgi ietekme saglabājas un vai vide spēj atjaunoties.</p>

Pārveidotu upju posmu IVN pārkāpumu ietekmes faktoru PIEMĒRI

ĪSLAICĪGA IETEKME - PĀRVEIDOŠANAS LAIKĀ

A

IETEKMES IZPAUSME

Troksnis un tehnikas kustība	Smago mašīnu un tehnikas, iespējams, arī kravas auto radītās vibrācijas rada ietekme uz faunu (īpaši zivīm un putniem) ierīkošanas laikā.
Hidroloģiskās pārmaiņas	Var būt radīti šķēršļi, piemēram, uzbūvējot dambi, izveidojot akmeņu krājumus, kā arī var būt citādi izmainīts ūdens tecējums, mainot upes dziļumu, platumu, veidojot vai taisnojot līkumus.
Augsnes un veģetācijas pārmaiņas, bojājumi	Darbu veikšanas laikā ar būt iznīcināti biotopi upes gultnē un krastos, bojājumi var būt arī piekrastē, ja novietota un izlīdzināta izņemtā grunts, vai tehniskas kustības dēļ.
Uzduļķojums	Pārveidošanas laikā, jo īpaši, ja notikusi tīrīšana un padziļināšana, kā arī taisnošana, var būt radīts uzduļķojums, samazināts skābekļa saturs, kas var radīt īslaicīgu zivju un citu organismu stresu vai pat bojāeju, zivju barības bāzes samazināšanos. Nogulumu izgulsnēšanās leņķus būvdarbiem, var aizklāt nārsta vietas un bentosa biotopus.
Zivju un citu ūdens organismu bojāeja	Zivju vai zivju mazuļu, kā arī citu ūdens organismu bojāeja darbu veikšanas rezultātā.
Nestandarta situācijas, negadījumi, izmantotais būvmateriāls	Lokāls piesārņojums tehnikas darbības laikā - degviela, eļļas no tehnikas, piesārņojuma nokļūšana augsnē, ūdensobjektā
Putekļi un vizuāli traucējumi	Apkārtējai sabiedrībai un dabai rodas īslaicīgs kairinājums

Pārveidotu upju posmu IVN pārkāpumu ietekmes faktoru PIEMĒRI

PALIEKOŠA IETEKME - PĒC PĀRVEIDOŠANAS

B

IETEKMES IZPAUSME

Upes morfoloģijas izmaiņas, pārveidota hidroloģija

Gultnes padziļināšana, taisnošana vai betonēšana maina upes dabisko tecējumu, liedz veidoties līkumiem, sērēm, palienēm. Samazināta plūsmas mainība, applūšanas biežums un intensitāte rada ietekmi uz palieņu biotopiem. Vai gluži pretēji, šķēršļu veidošana palielina teritoriju applūšanu, veicina to pārmitrināšanos.

Biotopu zudums

Pārveidotajā upes posmā, ja zaudēta dabiskā vide (tīrīšana, padziļināšana, taisnošana, betonēšana) zudusi dabiskā daudzveidība, ne tikai iznīcināti biotopi, bet kā sekas – mazāk nārsta, slēptuvju un barošanās vietu zivīm un bezmugurkaulniekiem.

Citkārt ievietotie akmeņi gluži pretēji - nodrošina mikrobiotopu un dabiskas sīklīkumainības veidošanos ar pozitīvu ietekmi uz biotopu.

Ja krasta biotopu zuduma dēļ samazināta ēnošana un aerācija, ūdens var kļūst siltāks un mazāk piemērots tur mītošajām sugām, samazinās upes ekosistēmas spēja uzturēt dabisko augu un dzīvnieku kopienas.

Ūdens kvalitātes izmaiņas

Stipri pārveidotos ūdens posmos var būt mazāka pašattīrīšanās spēja, vietās, kur ir lēnāka plūsma, var palielināties piesārņojuma koncentrācija, aizaugšana.

Savienojamības zudums

Upes pārveidošana pārtrauc migrācijas ceļus (zivīm, abiniekiem), traucē plūsmu ar pietiekām un mitrājiem.

Ainavas izmaiņas

Dabiskas upes ainava tiek aizstāta ar tehnisku vai vienveidīgu vidi.

Nodarītā kaitējuma būtiskums

Valsts vides dienests

	 NEBŪTISKS KAITĒJUMS	 BŪTISKS KAITĒJUMS	 ĻOTI BŪTISKS KAITĒJUMS
Pieļaujamība	+	+/-	-
Vides jūtīgums	-	+	+
Kaitējuma kompleksums	-	+	+
Kaitējuma ilgums un atgriezeniskums	Galvenokārt īslaicīgas un pārejošas ietekmes ierīkošanas laikā. Arī ilglaicīgas un paliekošas ietekmes, ja tās radījusi darbība, kas nav aizliegta un teorētiski varētu tikt atļauta.	Galvenokārt ilglaicīgas un paliekošas ietekmes. Arī īslaicīgas un pārejošas ietekmes, ja tās radījusi darbība, kas aizliegta un arī teorētiski nevarētu tikt atļauta.	Ilglaicīgas un paliekošas ietekmes, kā arī neatgriezeniskas ietekmes vai tādas, kuru gadījumā dabas resursu un vides kvalitātes atjaunošanai būtu nepieciešams pielikt nozīmīgas pūles vai tas prasītu ilgu laiku.

